

Nr 103.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning av den s. k. Gripsholmsjorden i Nyköping.

(1:a avd.)

I proposition nr 159 har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 mars 1939, föreslagit riksdagen medgiva, att den s. k. Gripsholmsjorden i Nyköping må försäljas på villkor, som Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med vad i berörda statsrådsprotokoll angivits äger bestämma.

Departementschefen har anmält en av riksmarskalksämberet i skrivelse den 18 februari 1939 väckt fråga om försäljning av den s. k. Gripsholmsjorden i Nyköping. Ifrågavarande, kronan tillhöriga område, som förvaltas av ståthållarämbetet på Gripsholms slott, har enligt fastighetsregistret en areal av 21,729 kvadratmeter, varav enligt gällande stadsplan omkring 17,700 kvadratmeter utgöra kvartersmark och återstoden gatumark. Området ligger i stadens östra del och avgränsas i väster av Stockholmsvägen, i söder av Östra Storgatan och i sydost av dennas förlängning fram till Östra stationen, Östra Stationsgatan samt i norr av järnvägsområdet och en linje från detta vinkelrätt mot Stockholmsvägen. Under ett antal år har det utarrenderats till Nyköpings stad. Arrendet uppgår numera till 800 kronor för år. Staden har i sin tur upplåtit större delen av området till föreningen Nyköpings koloniträdgårdar u. p. a. och en mindre del, belägen vid korsningen av Östra Storgatan och Stockholmsvägen, till Svensk-engelska mineralolje-aktiebolaget, som där har en bensinstation.

Hyresgästernas sparkasse- och byggnadsföreningars riksförbund u. p. a. har förklarat sig berett att inköpa tomtmark enligt tre alternativa stadsplaneskisser i viss anslutning till föreliggande stadsplaneförslag. De köpeskillingar som kunna påräknas från förbundet låta sig med stöd av stadsplaneskisserna uppskatta till omkring 65,000, 75,000 respektive 80,000 kronor. Vid första alternativet har hela södra delen av området avsatts till offentlig byggnad och för parkändamål enligt drätselkammarens önskan. Antalet eldstäder å den till inköp ifrågasatta norra delen stannar vid 235. Eldstadspriset har beräknats något lägre än enligt ett ursprungligt anbud, enär den ur butikssynpunkt värdefullaste marken undantagits. Vid andra och tredje alternativen har mark för offentlig byggnad och park avsatts på delvis andra delar av området. Antalet eldstäder uppgår enligt dessa alternativ till 240

respektive 261 stycken, och de erbjudna köpeskillingarna äro beräknade efter samma, högre eldstadspris som i det först avgivna anbudet. Likviden skulle erläggas enligt en plan, som följer byggandet i vissa etapper. Det förut sattes, att eventuellt avstående av gatumark och kostnader för iordningställande av gata icke skola belasta köparen.

I ovanberörda skrivelse den 18 februari 1939 har riksmarskalksämberet för sin del tillstyrkt antagande av något av de alternativa köpeanbudena samt hemställt, att proposition om försäljning i överensstämmelse därmed måtte avgivas till innevarande års riksdag.

Departementschefen har för egen del i ärendet anført följande:

I likhet med de hörda myndigheterna anser jag, att den s. k. Gripsholmsjorden i Nyköping bör försäljas. Någon anledning för kronan att behålla området synes icke föreligga. Avkastningen har icke varit och synes svårigen kunna bli tillfredsställande. Staden har också, såsom jämväl framhållits av dess representanter, intresse av att denna jämförelsevis väl belägna stadsäga blir lämpligt utnyttjad och bebyggd.

De långvariga förhandlingar om försäljning, som efter framställningen 1931 förts mellan kronan och staden, ha icke medfört åsyftat resultat. Staden har icke ansett sig kunna godtaga de köpeskillingsförslag, som från myndigheternas sida ansetts skäliga. Avståndet mellan stadens anbud och de förordade köpeskillingarna synes vara för stort för att överenskommelse skulle kunna nås.

De av Hyresgästernas bygnads- och sparkasseförenings riksförbund gjorda preliminära köpeanbudena — det minst fördelaktiga motsvarande en köpeskillning å i runt tal 65,000 kronor brutto — synas bereda staten en rimlig ersättning för äganderätten till ifrågavarande delar av området; ett gynnsammare försäljningsresultat torde icke vara att påräkna vid direkt exploatering eller efter ytterligare väntan. Bebyggelsen enligt de alternativa anbudena synes tillfredsställande samt står i sådan överensstämmelse med stadens numera hävdade stadsplaneförslag, att jag förutsätter, att skiljaktigheterna skola kunna utjämnas genom direkt förhandling mellan stadens myndigheter och förbundet. Det svävande spörsmålet om ändring av stadsplanen synes sålunda ej behöva utgöra hinder för ett ställningstagande till försäljningsfrågan redan nu.

Jag anser lämpligt att, som vid de alternativa anbudena förutsatts, tomt undantages för kronans framtida bygnadsbehov till en storlek av förslagsvis omkring 3,000 kvadratmeter. Ur statens synpunkt synes den icke nödvändigtvis behöva förläggas till sydvästra hörnet, vid korsningen av Östra Storgatan och Stockholmsvägen. Avgörandet i frågan om dess läge, som lämpligen bör träffas före stadsplaneförslagets slutliga prövning och godkännandet av försäljningskontrakt, torde få ankomma på Kungl. Maj:t.

Om försäljning enligt något av berörda alternativ kommer till stånd, skulle ej obetydliga delar av stadsägan utöver den särskilt undantagna tomtmarken tills vidare vara kvar i statens ägo, huvudsakligen till följd av att visst område enligt stadsplaneförslagen avsetts till park. Riksdagens medgivande till försäljning torde nu böra inhämtas även beträffande parkområdet samt ett återstående, mindre stycke kvartersmark invid järnvägsområdet, som ej skulle innefattas i den föreslagna avyttringen till riksförbundet.

Ett riksdagens försäljningmedgivande synes med hänsyn till ärendets nuvarande läge böra avse endast ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att avyttra fastigheten på i huvudsak de villkor, som framgå av vad jag här anført.

Då anledning saknas att för framtiden till finansfonder hänföra smärre försäljningsinkomster av förevarande slag förordar jag, att de vid försäljningen influtna medlen, efter avdrag för de utgifter, som försäljningens genomförande betingar, tillgodoföras inkomstiteln Övriga diverse inkomster.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot det framlagda försäljningsförslaget, tillstyrker riksdagen bemyndiga Kungl. Maj:t att avyttra fastigheten på i huvudsak de av departementschefen angivna villkoren.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att den s. k. Gripsholmsjorden i Nyköping må försälas på villkor, som Kungl. Maj:t i huvudsaklig överensstämmelse med vad i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 3 mars 1939 angivits äger bestämma.

Stockholm den 28 mars 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 99.
